

TRÓJKOWA GAZETKA

Chciałbyś wyrazić swoje pomysły, podzielić się swoimi pasjami i umiejętnościami, a może stworzyć coś, co będzie inspiracją dla całej szkoły? Dołącz do zespołu tworzącego gazetkę szkolną! To nie tylko świetna zabawa, ale także doskonała okazja, by rozwinąć swoje talenty i zdobyć nowe doświadczenia.

Koordinatorami naszej trójkowej gazetki jest p. Maja Czarniecka, p. Iwona Dąbrowska. Zapraszamy!!!!

W numerze:

- Z życia szkoły - str. 2
- Koło wolontariatu - str. 3
- Szkoła Promująca Zdrowie - str. 4
- Folklor - str. 5
- Podróże- str. 7
- Śmiech- str.8
- Odporność- str. 10
- Geopolityka - str. 11
- Czwartaki str. 12
- Dokarmianie zwierząt- str. 13
- Języki - str. 14
- Astronomia- str. 15
- Dla wielbicieli gier komputerowych - str. 23

- Sonda - str. 16
- Minerale - str. 17
- Znana pisarka - str. 18
- Książka - str. 19

Zapraszamy do lektury :-)

DZIEŃ EDUKACJI NARODOWEJ

W piątek 11 października obchodziliśmy w naszej szkole Dzień Edukacji Narodowej. Z tej okazji nie było lekcji wg planu, a turniej klas, złożony z następujących konkurencji:

- Uwaga! Wypadek! Co wiesz o pierwszej pomocy?;
- Jak dobrze znasz swoje rodzinne strony? - quiz;
- Rusz się z fotela - turniej sprawnościowy;
- Eksperymenty fizyczne;
- Zagadki nie zawsze logiczne;
- Językowe trimino, puzzle z rodzajami literackimi;
- Ułóż książki wg alfabetu.

Na koniec uczniowie wykonali prace plastyczne na temat „Szkoła marzeń” i „Szkoła przeszłości”.

Po przejściu wszystkich stacji najlepsze wyniki uzyskały:

- wśród klas czwartych - klasa 4a
- wśród klas piątych - klasa 5c
- wśród klas szóstych - klasa 6c
- wśród klas siódmych - klasa 7a
- wśród klas ósmych - klasa 8c

W Dniu Edukacji Narodowej wszystkim Nauczycielom oraz Pracownikom Administracji i Obsługi życzymy wszystkiego najpiękniejszego, wytrwałości i wyrazy podziwu dla Waszej pracy.

Koło wolontariatu

Uczniowie naszej szkoły pod opieką nauczycielek kwestowali przy bogatyńskim cmentarzu komunalnym w ramach akcji „Mogile pradiada ocal od zapomnienia”. Zebrane pieniądze przeznaczone zostały na ratowanie narodowych nekropolii i wsparcie dla rodaków ze wschodu.

Grupa wolontariuszy zadbała i posprzątała zapomniane bogatyńskie groby.

SU wraz z grupą wolontariuszy zorganizował kiermasz na rzecz szkół, które ucierpiały w powodzi.

Zachęcamy wszystkich uczniów do brania udziału w akcjach mających na celu pomaganie innym.

Przypominamy!!!! *Wolontariusz* to osoba, która dobrowolnie i bez wynagrodzenia niesie pomoc, angażując się w pracę na rzecz osób i instytucji działających w różnych obszarach życia społecznego.

W naszej szkole odbył się wyjątkowy happening ekologiczny, który miał na celu uczczenie

Światowego Dnia Sprzątania Ziemi. Uczniowie z entuzjazmem przygotowali spektakl, który w sposób kreatywny ukazał związek między ekosystemem a działalnością człowieka.

Szkoła promująca zdrowie

Ogólnopolski Tydzień Szczęścia i Dzień Uśmiechu za nami.

Celem Tygodnia Szczęścia i Dnia Uśmiechu było przypomnienie i zachęcenie do tego by dbać o swój dobrostan, a co za tym idzie być szczęśliwym. Rozmawialiśmy o dobrych relacjach, dbaniu o zdrowie fizyczne i psychiczne, pozytywnych emocjach, poczuciu sensu oraz o tym, że warto pomagać. Poczucie szczęścia sprzyja odporności, kreatywności, zaangażowaniu, budowaniu dobrych relacji i przyjaźni.

Nasz szkoła uzyskała Wojewódzki Certyfikat Szkoły Promującej Zdrowie!

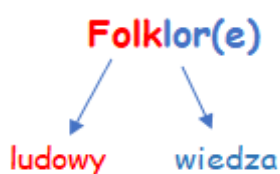
Program, promujący dobre praktyki prozdrowotne, trwa w naszej szkole już od 2022

Folklor na świecie

Cześć. Wiecie co to folklor? Folklor to twórczość ludowa: sztuka, obyczaje, tradycje, kultura, obrzędowość. Ogół cech charakterystycznych dla danej społeczności.

Dzisiaj napiszę o polskim. Mam nadzieję, że się Wam spodoba. W tym artykule zapoznam Was z 4 regionami etnograficznymi. Część 2. nastąpi...

K a s z u b y

zaczynają się na Pomorzu Zachodnim i ciągną po Bory Tucholskie. Charakteryzuje je piękne rzemiosło, szczególnie haft.

Ich dialekt to nie tylko gwara, a odrębny język, który mogą zdawać na maturze. Kaszuby to również kraina różnego typu tańców. Jednym z najczęściej wykonywanych plaśów jest tzw. szewc, do którego śpiewana była popularna przyśpiewka „Szję bótë, szję bótë, wecygóm draaatew!”. Już w XIX w. Kaszubi przestali korzystać ze strojów ludowych. Teraz wracają do dawnych tradycji. Na Kaszubach jada się gęsinę, kaczkę i ryby z lokalnych wód.

Kurpiowszczyzna – piękny region położony na Mazowszu. Jeśli chodzi o sztukę to obok haftu popularne jest tam wycinankarstwo i bursztyniarstwo. Wyróżniamy dwa typy strojów ludowych, Puszczy Białej i Puszczy Zielonej.

Tańce kurpiowskie są bardzo charakterystyczne i cechuje je żywiołowość. Do najpopularniejszych zaliczają się m.in. powolniak, okraglak, konik. Ciekawą tradycją i świętem jest tzw. Miodobranie Kurpiowskie. Tego dnia można obejrzeć występy artystyczne zespołów, ale przede wszystkim spróbować najprawdziwszego miodu. Jedzą głównie dary lasu takie jak: grzyby, dzikie jabłka, itp.

Kujawy - niewielki region położony między Wielkopolską, Mazowszem a Kaszubami. Haft Kujawski to przede wszystkim ornamenty roślinne. Najważniejszym tańcem jest Kujawiak, a wszelkie okoliczności rozpoczynały się polonezem. Strój kujawski były szyte z bardzo dobrych materiałów, tym samym to bardzo kosztowne odzienie. Kujawianie słyną z przyrządzania potraw z drobiu, głównie gęsi i kaczek, zup i kompotów z bakalii, pierników.

Strój Ludowy: Strój Łowicki

Region Łowicz - Leży wokół dwóch miast Łowicza oraz Skierniewic. Rękodzieło to głównie wycinanki i pająki łowickie. Jednym z najpopularniejszych świąt w Łowiczu jest Boże Ciało. W tym dniu na ulicy można zobaczyć bardzo dużo ludzi ubranych w tradycyjny strój łowicki. Skoro już o nim mowa, to historia tzw. Pasiaków sięga lat 20 i 30 XIX w. Te kolorowe stroje były również bardzo drogie i ich właściciele zazwyczaj mieli sztukę na całe życie. W Księstwie Łowickim ukształtował się bardzo znany taniec - oberek. Charakterystycznymi potrawami kuchni łowickiej są m.in.: gołabki, słodkie pierogi, powidła śliwkowe.

Źródła: Eurotest.pl, zpe.gov.pl, polskatradycja.pl, houseofpostcards.pl, hotelspichrz.com, onet.pl

Autor: Gosia

Blizsze i dalsze podróże małych i dużych. Poznajemy walory przyrodnicze najbliższej okolicy.

Pogoda w sobotę od rana zapowiadała, że to będzie idealny dzień na wycieczkę. Kto przy zdrowych zmysłach w taką pogodę siedziałby w domu? Tym razem za cel obraliśmy okazały, zbudowany na szczycie górującego nad miastem bazaltowego wzgórza - zamek we **Frydlancie**.

Po dotarciu do miasta przeszliśmy przez piękny, duży park. Tam uczniowie, pod czujnym okiem pani Małgorzaty Temporal, rozpoznawali gatunki drzew po ich „znakach szczególnych”, np. liściach, korze, kształcie korony drzewa. Młodzi przyrodniczy bardzo dobrze poradzi sobie z tym zadaniem.

Na godzinę 10:00 mieliśmy zaplanowane zwiedzanie zamku z przewodnikiem. Na początku dowiedzieliśmy się, że jest to jeden z najczęściej i najliczniej odwiedzanych obiektów w regionie. Po tym, co zobaczyliśmy, wcale nas to nie dziwi.

Część zamku już w 1801 r. została przez właścicieli udostępniona do zwiedzania. My także podziwialiśmy wnętrza, których wyposażenie w znacznej części przetrwało do dziś. Oglądaliśmy m.in. kuchnię zamkową, salony zamkowe na czele z przepięknym, bogato zdobionym złoceniami, sztukateriami i kurdybanami Salonem Niebieskim, pokój dziecięcy z kolekcją zabawek i pokój gier. W galerii zamkowej mijaliśmy liczne portrety i obrazy olejne znanych w Czechach malarzy a nas zachwyciła kaplica św. Anny.

Po wyjściu z zamku przeszliśmy na drugą stronę rzeki i weszliśmy na leśną ścieżkę edukacyjną „Krzyżowe wzgórze”. Po drodze uczniowie doskonalili umiejętność czytania mapy i wyznaczania azymutu - czyli połączyli przyjemne z pożytecznym. Na koniec wszyscy, z wielkim apetytem, zjedli pizzę.

To był wspaniale spędzony dzień.

Wycieczkę przygotowały i poprowadziły panie: Agnieszka Majdanik, Małgorzata Temporal i Aneta Strojankowska.

Kiedy ostatni raz się śmiałeś?

Stare powiedzenie mówi, że śmiech to zdrowie.

Jak się okazuje sporo w tym prawdy.

Poznaj powody, dla których warto się śmiać.

Śmiech to nie tylko przyjemność, ale również potężne narzędzie, które wpływa na nasze zdrowie fizyczne i psychiczne. Oto kilka powodów, dla których warto się śmiać:

1. Redukcja stresu

Śmiech pomaga zmniejszyć poziom hormonów stresu w organizmie, takich jak kortyzol i adrenalina. Kiedy się śmiejemy, nasz organizm produkuje endorfiny, które działają jak naturalne środki przeciwbólowe i poprawiają nastrój.

2. Wzmocnienie układu odpornościowego

Regularne śmianie się może wzmocnić nasz układ odpornościowy. Badania wykazują, że śmiech zwiększa produkcję przeciwciał i aktywność komórek T, które są kluczowe dla obrony organizmu przed chorobami.

3. Poprawa relacji międzyludzkich

Śmiech zbliża ludzi do siebie, poprawia komunikację i buduje poczucie wspólnoty. Dzieląc się śmiechem, wzmacniamy nasze więzi i tworzymy pozytywną atmosferę w otoczeniu.

4. Wsparcie zdrowia serca

Śmiech poprawia funkcjonowanie naczyń krwionośnych i zwiększa przepływ krwi, co może prowadzić do lepszego zdrowia serca. Regularne śmianie się może również obniżać ryzyko wystąpienia chorób sercowo-naczyniowych.

5. Zwiększenie kreatywności

Śmiech stymuluje obszary mózgu odpowiedzialne za kreatywne myślenie. Dzięki temu, że jesteśmy bardziej zrelaksowani, nasz umysł jest otwarty na nowe pomysły i rozwiązania problemów.

6. Zwiększenie poczucia własnej wartości

Śmiech wpływa na naszą samoocenę i pomaga nam postrzegać siebie w bardziej pozytywny sposób. Umiejętność śmiania się z siebie i swoich błędów sprawia, że jesteśmy bardziej tolerancyjni wobec siebie i innych.

7. Lepszy sen

Osoby, które często się śmieją, mogą doświadczać lepszego snu. Śmiech pomaga zrelaksować ciało i umysł, co sprzyja zasypianiu i poprawia jakość snu.

Oprac: Amelia M.

Śmiech to zdrowie

Naukowcy udowodnili, że śmiech wzmacnia zdrowie fizyczne i psychiczne oraz pomaga w leczeniu chorób.

11 KORZYŚCI JAKIE NAM DAJE:

- Poprawia koncentrację, pamięć i uwagę, za sprawą zwiększonego wydzielania adrenaliny.
- Pomaga walczyć z chorobami psychosomatycznymi, np. z migreną, astmą, bezsennością
- Stymuluje i poprawia krążenie, reguluje ciśnienie krwi.
- Poprawia przemianę materii i przyspiesza trawienie.
- Zmniejsza ryzyko odrzucenia przeszczepionego organu po transplantacjach.
- Stymuluje wydzielanie endorfin, czyli tzw. hormonów szczęścia.
- Przyczynia się do redukcji poziomu kortyzolu, czyli tzw. hormonu stresu.
- Pomaga się dotlenić i wspomaga oczyszczanie organizmu.
- Obniża napięcie, działając na narządy wewnętrzne jak masaż albo jogging.
- Wzmacnia układ odpornościowy, zmniejszając ryzyko infekcji.
- Obniża próg odczuwania bólu, dzięki czemu można zmniejszyć dawki leków przeciwbólowych.

Poprawianie nastroju pacjentów poprzez śmiech i wspólną zabawę jest już częstą praktyką w oddziałach szpitalnych, zwłaszcza: onkologicznych, neurologicznych, kardiologicznych, rehabilitacyjnych, chirurgicznych i psychiatrycznych.

Źródło: Fundacja dr Clown, Instytut Pomnik-Centrum Zdrowia Dziecka

Serwis Zdrowie

ODPORNOŚĆ

Jest to mechanizm obronny, który chroni organizm przed różnego rodzaju niekorzystnymi dla organizmu czynnikami chorobotwórczymi.

Odporność organizmu należy systematycznie wzmacniać. Nawet delikatne przeziębienie potrafi bowiem wytrącić z równowagi. Warto zatem pomyśleć o przygotowaniu organizmu do walki z infekcjami.

Jak dbać o odporność?

- Sięgać po naturalne antybiotyki
- Brać witaminę D
- Nawadniać się
- Wysypiać się
- Nie palić
- Jeść dużo warzyw i owoców
- Postawić na naturalne probiotyki

Zagadki:

1. Co to jest odporność?

- a) nauka o zdrowiu
- b) mechanizm obronny
- c) rodzaj czynnika

zakaźnego

2. Odporność organizmu należy:

- a) systematycznie wzmacniać
- b) wzmacniać raz na 8 lat
- c) nie wzmacniać

Oprac: Jagoda A.

Geopolityka

Miesięcznik skupia się na wydarzeniach z danego miesiąca, a oto wydarzenia, o których ostatnio było głośno...

Bombardowanie wzajemne Libanu i Izraela i rozpoczęcie działań lądowych. Izrael po wielu prowokacjach zaatakował Liban i Hamas czyli organizacje przestępczą, która bombarduje Izrael od kilku miesięcy.

Napięcie jest także na linii Iran – Izrael, może spowodować ono wojnę.

Zakup przez polską armię F-35 i czołgów Abrams.

F-35 – to myśliwiec nowej generacji jeden z najlepszych na świecie.

Czołgi Abrams – czołgi wielozadaniowe na wyposażeniu armii amerykańskiej

3. Wprowadzenie kontroli na każdej granicy w Niemczech, co jest sprzeczne z dotychczasowymi wartościami unijnymi propagowanymi przez Niemcy od lat.

4. W długo oczekiwanych wyborach prezydenckich w Stanach Zjednoczonych w 2024 roku Donald Trump odnotował triumf, pokonując aktualną wiceprezydentkę Kamalę Harris. Po emocjonującej kampanii, która była pełna kontrowersji i intensywnego zaangażowania wyborców, Trump, były prezydent, który wcześniej rządził w latach 2017 –2021, zdobył znaczną większość głosów w stanach kluczowych, zapewniając sobie powrót do Białego Domu.

5. Postępy rosyjskie na froncie ukraińskim, które w najgorszym wypadku może prowadzić do przesunięcia linii frontu. Wydarzenia te spowodowane są m.in. opóźnieniami w dostawie myśliwców, czołgów i amunicji dla armii ukraińskiej.

Polityka w Polsce

Polityka w Polsce, jak wiecie, to chaotyczny temat, w którym trudno utrzymać się bez popierania danej strony, ale ja postaram się zachować neutralność.

6. Doszło do połączenia Solidarnej Polski (Suwerennej) z PISem.

PIS to była partia, która rządziła w Polsce razem z Solidarną Polską. Po licznych obradach i kłótniach udało się skutecznie połączyć obie partie .

7. Wetowanie ustaw przez prezydenta.

W Polsce, żeby ustanowić dane prawo, trzeba przegłosować je w sejmie, a później trafia do prezydenta, jeśli prezydent nie podpisze, prawo nie wchodzi w życie (z możliwością odwołania się).

3Relację przygotował: Igor R.

Jesteśmy w czwartej

Czy łatwo jest uczniom przejść z trzeciej klasy do czwartej? Z pewnością nie. Czekają na nich dużo nowych wyzwań. Można powiedzieć, że trafiają do nowej rzeczywistości szkolnej.

W czwartej klasie uczniowie przechodzą do etapu edukacji, który często jest uznawany za początek bardziej samodzielnej nauki. Zmienia się także sposób pracy, a zakres materiału staje się bardziej zróżnicowany. To czas, kiedy uczniowie zaczynają bardziej intensywnie zgłębiać różnorodne przedmioty i rozwijać umiejętności, które będą potrzebne w kolejnych latach nauki. Wprowadzenie do bardziej złożonych zagadnień, nowych przedmiotów i większej odpowiedzialności stawia przed uczniami nowe wyzwania.

Uczniowie czwartych klas rozpoczęli swoją przygodę na nowym etapie edukacyjnym od wspólnego, integracyjnego wyjazdu do Świeradowa.

Kochane czwartaki trzymamy za Was kciuki

Dokarmianie dzikich zwierząt podczas zimy w Polsce

Zima to trudny czas dla dzikich zwierząt. Gdy temperatura spada, a śnieg przykrywa ziemię, wiele zwierząt ma problem ze znalezieniem pożywienia. Możemy im pomóc, ale musimy to robić mądrze. Dokarmianie dzikich zwierząt to odpowiedzialność, dlatego warto wiedzieć, jak to robić prawidłowo.

Dlaczego warto dokarmiać zwierzęta?

W czasie zimy zwierzęta mają ograniczony dostęp do naturalnych źródeł pożywienia, takich jak owady, nasiona czy trawa. Bez naszej pomocy niektóre z nich mogą nie przetrwać. Dokarmianie pozwala im przetrwać trudny okres i zachować siły na wiosnę.

Jakie zwierzęta możemy dokarmiać?

W Polsce zimą dokarmiamy przede wszystkim:

1. Ptaki – wróble, sikory, kosy, jasiołuszki czy kaczki.
2. Ssaki – takie jak sarny, jelenie czy dziki, choć ich dokarmianie wymaga szczególnej ostrożności i wiedzy.

Jak dokarmiać ptaki?

Ptakom najlepiej pomagać, umieszczając karmniki w ogrodach, na balkonach lub w parkach.

W karmniku powinno znaleźć się:

Ziarno i nasiona – np. słonecznik, proso, owies.

Orzechy – niesolone i nieprażone.

Słonina – niesolona, zawieszona w miejscu, gdzie ptaki mogą ją dziobać (np. dla sikor).

Owoce – jabłka czy gruszki dla kosów i jasiołuszek.

Czego nie podawać ptakom?

Nie wolno podawać chleba ani innych przetworzonych produktów – mogą zaszkodzić ptakom i powodować choroby.

Jak dokarmiać ssaki?

Dokarmianie większych zwierząt, takich jak sarny czy dziki, najlepiej zostawić leśnikom i myśliwym, którzy wiedzą, gdzie i jak to robić. Jeśli chcesz pomóc, możesz:

Dostarczyć siano lub marchew do leśniczówki.

Upewnić się, że zwierzęta mają dostęp do wody, która zimą często zamarza.

Ważne zasady dokarmiania

1. Regularność – jeśli zaczniesz dokarmiać zwierzęta, rób to regularnie, bo przyzwyczajają się do Twojej pomocy.
2. Czystość – karmnik musi być czysty, aby nie rozprzestrzeniać chorób.
3. Naturalne pożywienie – podawaj tylko to, co zwierzęta mogą spotkać w swoim środowisku.

Dlaczego nie można dokarmiać bez wiedzy?

Dokarmianie na własną rękę bez odpowiedniej wiedzy może bardziej zaszkodzić niż pomóc. Na przykład, jeśli ptaki jedzą chleb, ich żołądki nie trawią go dobrze, co prowadzi do poważnych problemów zdrowotnych.

Podsumowanie

Dokarmianie dzikich zwierząt to piękny gest, ale wymaga odpowiedzialności i wiedzy. Pamiętaj, że pomagając zwierzętom zimą, możesz przyczynić się do ochrony naszej przyrody. Jednak zawsze rób to z głową, aby Twoja pomoc była naprawdę skuteczna i bezpieczna dla zwierząt. Pomagając dzikim zwierzętom, stajesz się ich sprzymierzeńcem – to świetny sposób na dbanie o naturę i naukę odpowiedzialności!

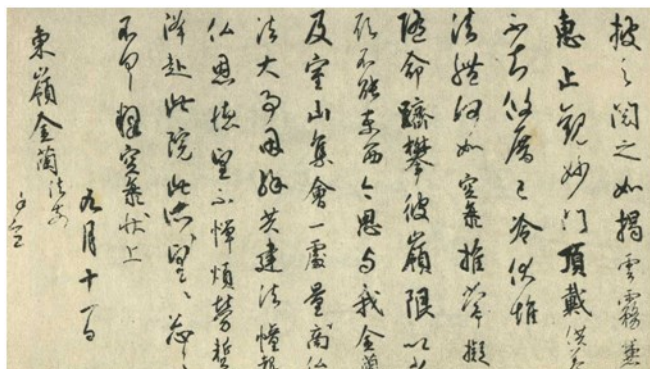
Opr. Małgorzata Temporale

JĘZYKI Z KRAŃCA ŚWIATA

JAPOŃSKI

Pochodzenie języka japońskiego jest nieznane i jest przedmiotem sporów wśród językoznawców. Używa go ponad 130 milionów osób, mieszkających głównie w Japonii. Japońskie słowa są stosunkowo łatwe do wymowy, ponieważ istnieje tylko 46 różnych dźwięków. Język japoński ma wiele słów, które są bardzo podobne do ich angielskich odpowiedników. Różnica jest niewielka i można łatwo nauczyć się wielu innych japońskich słów. Poza tym wiele japońskich słów używa podobnych wzorów fonetycznych. W języku japońskim sporo spółgłosek dzieli się na samogłoski. Większość japońskich słów nie ma odrębnych męskich i żeńskich odmian. Dzięki temu nauka niektórych aspektów japońskiego jest łatwiejsza niż hiszpańskiego lub innych języków, które mają specyficzne męskie i żeńskie identyfikatory płci.

KOREAŃSKI

Koreański to język narodowy Koreańczyków, urzędowy w Korei Południowej i Północnej. Łącznie na świecie językiem tym posługuje się 77,2 mln ludzi. Oryginalny koreański system zapisu *hangul* jest alfabetem sylabicznym i fonetycznym. Czasami Koreańczycy mówią o swoim języku *urimal* (우리말, dosłownie „nasz język”).

W Korei Południowej, Korea Południowa jest nazywana *Hanguk* (한국), a język jest zwany *hangukmal* (한국말). Koreański jest powszechnie klasyfikowany jako język nienależący do żadnej rodziny językowej, czyli język izolowany. Część lingwistów amerykańskich uznaje koreański za spokrewniony z japońskim. *Hangul* składa się z 24 liter – 14 spółgłosek i 10 samogłosek, które zapisuje się w blokach po 2 do 5 znaków.

Koreański alfabet i jego wymowa

ㄱ	ㄲ	ㄴ	ㄷ	ㄸ	ㄹ	ㅁ	ㅂ	ㅃ	ㅇ
g, k	kk	n	d, t	tt	l	m	b, p	pp	h
ㅅ	ㅆ	ㅇ	ㅈ	ㅉ	ㅊ	ㅋ	ㅌ	ㅍ	ㅑ
s	ss	ng	j	jj	ch	k	t	p	wa
ㅏ	ㅑ	ㅓ	ㅕ	ㅗ	ㅛ	ㅜ	ㅠ	ㅡ	ㅝ
a	ae	ya	yae	eo	e	yeo	ye	o	wae
ㅟ	ㅠ	ㅓ	ㅕ	ㅗ	ㅛ	ㅜ	ㅠ	ㅡ	ㅝ
oe	yo	u	wo	we	wi	yu	eu	ui	i

źródło: Wikipedia

Zofia Wojnarowicz

O ASTRONOMII

Astronomia jest nauką przyrodniczą skupioną na ciałach niebieskich oraz zjawiskach, które oddziałują poza naszą planetą, jak i tym, co jest pozaziemskie, a znajduje się w jej atmosferze, powierzchni lub wnętrzu. Istnieją artefakty astronomiczne ciągnące się aż do prehistorii, takie jak Stonehenge, Nabta Playa lub nawet piramidy.

POCZĄTKI

Przed skonstruowaniem pierwszych teleskopów przez Hansa Lipperheya w pierwszej połowie XVII wieku oraz niedługo potem Galileusza, badania astronomiczne wykonywane były gołym okiem, w tym większość tych odkryć wykorzystywana była do katalogów gwiazd oraz planet. Obserwacje te pomogły wywnioskować ruch planet nazywany geocentrycznym modelem Wszechświata, który zakłada, że Księżyc oraz Słońce krążą wokół Ziemi, która uważana jest za środek wszystkiego.

Ogromne postępy na temat astronomii wyniesiono z matematycznej strony tej nauki, która zapoczątkowana została przez Babilończyków. Odkryli oni także cykl saros, którego używa się do przewidywania zaćmienia. Polega on na tym, że Ziemia, Słońce oraz Księżyc wracają do tego samego położenia względem siebie, co skutkuje w powtarzających się zaćmieniach Słońca oraz Księżyca.

Po Babilończykach na astronomię mieli także wielki wpływ starożytni Grecy, którzy z początku skupiali się na znalezieniu racjonalnego wyjaśnienia zjawisk niebieskich. W III wieku p.n.e. wyliczone zostały rozmiary jak i odległości Ziemi, Słońca oraz Księżyca, które niestety okazały się być błędne, lecz metoda, którą zostało to zrobione - prawidłowa. Dokonane zostało to przez Arystarcha z Samos, który także był pierwszym astronomem mówiącym o heliocentrycznym modelu Układu Słonecznego. Układ ten polega na tym, że to Słońce jest w centrum Wszechświata, a reszta planet wokół niego krąży. Hipoteza Arystarcha poparta została dowodami przez Seleukosa z Seleucji w II wieku p.n.e. W tym samym wieku przez Hipparchosa z Nikei odkryty został ruch precesyjny, czyli zmiana kierunku osi obrotu obiektu. Hipparchos wynalazł także astrolabium, czyli pierwsze znane urządzenie astronomiczne urządzenie, a poza tym stworzył teorię epicykli i deferentów, która potem rozwinięta została przez Ptolemeusza.

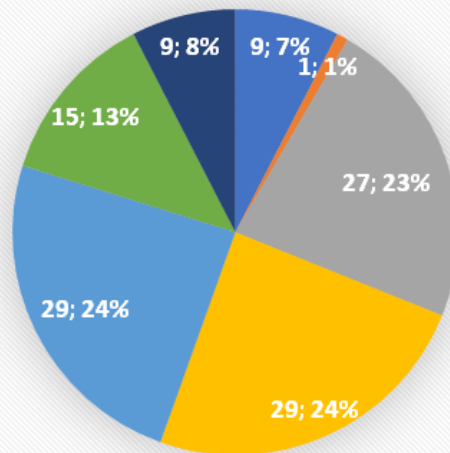
We wraku znalezionym blisko wyspy Antykithiry odkryty został przyrząd—Mechanizm z Antykithiry, który zaprojektowany został do obliczania ciał niebieskich. Nie ma dokładnej daty powstania tego urządzenia, przypuszcza się, że powstało ono w latach 150-100 p.n.e. Mechanizm ten jest na takim stopniu, że podobnie złożonych mechanizmów nie znano do czasu XIV wiecznych zegarów astronomicznych.

c.d.n. Przygotowała: Nadia

NASZA SONDA

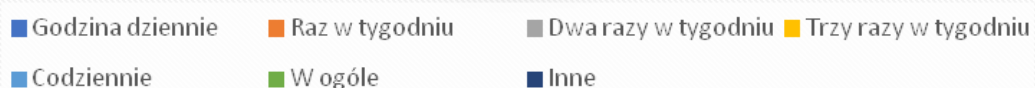
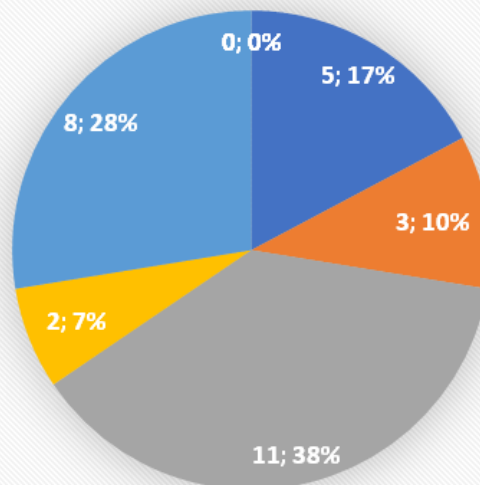
Ankieta skierowana do uczniów:

Ile czasu poświęcasz na aktywność fizyczną?

Ankieta skierowana do nauczycieli:

Ile czasu Pan/Pani poświęca na aktywność fizyczną?

Magia minerałów

Od dawna interesuję się kamieniami szlachetnymi. Od kilku lat sama zaczęłam je kolekcjonować. Chciałabym Was wtajemniczyć w ich magię i zainteresować Was moim hobby. Wymienię kilka kamieni, które zasługują na uwagę.

Zoisyt- zwany jest on przez niektórych rubinem dla koneserów. Zapytacie pewnie: Skąd to dość dziwne określenie? Otóż zoisyt jest rzadkim minerałem, o którym zazwyczaj wiedzą najwięksi miłośnicy kamieni oraz jubilerzy. Kamień, mimo iż nigdy nie pojawiał się w utworach poetyckich, ma w sobie wiele poezji. Znajdziemy go tylko w niektórych częściach świata.

Właściwości tego minerału:

- pomaga w stanach depresyjnych
- poprawia pracę serca
- usuwa obniżony nastrój
- usuwa zmartwienia

Agat- kamień wierności i miłości. Również nazywany kamieniem równowagi. Powszechnie uznaje się, że te kamienie są amuletami, które powinny nosić osoby spod znaku Ryb oraz Bliźniąt. Agaty spotykane są na całym świecie, a w szczególności na obszarach powulkanicznych.

Właściwości tego minerału:

- redukuje poziom stresu
- pomaga zachować harmonię i stabilność emocjonalną
- działa uspokajająco
- poprawia koncentrację

Jaspis dalmatyńczyk - Swoją nazwę zawdzięcza dalmatyńczykom, rasie psów, na cześć której, nadali mu nazwę górnicy zajmujący się wydobyciem. Jest on kamieniem ochronnym. Kiedyś był noszony podczas bitew, dziś zakładany jest chętnie przez tych, którzy mierzą się z przeciwnościami losu. Spotykany jest głównie w Meksyku.

Właściwości tego minerału:

- dodaje odwagi
- wspomaga prawidłowe funkcjonowanie układu nerwowego
- przynosi głęboki, spokojny sen
- pomaga w walce z uciążliwymi migrenami

Oliwia Pszczolińska

ZAPOZNAJ SIĘ Z: OLGA TOKARCZYK

Olga Tokarczyk to, chwilowo, ostatnia polska noblistka. To szczególne wyróżnienie zdobyła w dziedzinie literatury. Otrzymała także wiele więcej nagród, takich jak: The Man Booker International Prize za powieść „Bieguni”. Jest też dwukrotną laureatką Nagrody Literackiej „Nike” za „Bieguny” i Księgi Jakubowe.

Urodziła się 29 stycznia 1962 w Sulechowie, lecz wychowała się w Klenicy, skąd wraz z rodzicami przeniosła się do Kietrza - ukończyła tam liceum. Jest absolwentką Wydziału Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Zadebiutowała w 1979 na łamach pisma „Na przelaj”, gdzie pod pseudonimem „Natasza Borodin” opublikowała pierwsze opowiadanie. Jako powieściopisarka zadebiutowała w 1993 wydaną wówczas „Podróż ludzi Księżyca”. Książka uzyskała nagrodę Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek.

Była współorganizatorką Festiwalu Opowiadania, podczas którego autorzy krótkich form literackich z Polski i z zagranicy prezentują swoje utwory.

Prowadziła warsztaty prozatorskie w Studium Literacko-Artystycznym na Uniwersytecie Jagiellońskim. W 2008 prowadziła kursy z twórczego pisarstwa na Uniwersytecie Opolskim. Od 2015 organizuje w Nowej Rudzie i okolicy Festiwal Góry Literackiej. 2 grudnia 2019 we Wrocławiu zapowiedziała powołanie fundacji, z siedzibą w willi Tymoteusza Karpowicza, która za swoje cele obierze m.in. wsparcie i promocję polskiej kultury, w tym pisarzy i tłumaczy.⁴

KlaNo

Warto przeczytać...

W tym artykule przedstawię Wam książkę, która opowiada o przyjaźni do śmierci.

Książka ta opowiada o chłopaki Reinie i dziewczynie Olivii, którzy musieli ukrywać swoją przyjaźń przed rodzicami.

Rein od dziecka interesował się muzyką, więc uczył się jak śpiewać i grać. Olivia zaś to dziewczyna, która nie wiedziała czego chce.

Rein, w wieku 16 lat, dostał propozycję trasy koncertowej. W dniu, w którym miał się spotkać z Olivią, chciał jej przekazać tę wspaniałą informację. Ona też chciała mu coś powiedzieć, ale nie była to zbyt dobra wiadomość. Olivia dowiedziała się, że ma raka i chciała, aby jej najlepszy przyjaciel o tym wiedział. Gdy się spotkali, chłopak od razu powiedział dziewczynie, jaką dostał propozycję, był tak bardzo szczęśliwy, że jego przyjaciółka nie chciała mówić mu o swojej chorobie, bo wiedziała, że Rein by wtedy został w mieście i nie spełnił swojego marzenia, więc zataiła przed nim tę wiadomość. Chłopak następnego musiał wyjeżdżać, więc cały dzień spędził z

przyjaciółką. Po wyjeździe stracili oni ze sobą kontakt i nie wiedzieli, co się u nich dzieje.

Ciężko chora Olivia po paru latach chciała się spotkać z Reinem, więc poprosiła swojego lekarza, aby przez fundację zorganizował jej spotkanie z przyjacielem.

Gdy się spotkali, chłopak był bardzo zły na przyjaciółkę, że zataiła przed nim tak ważną informację. Ich przyjaźń wróciła i spędzali ze sobą wiele czasu, lecz w pewnym momencie dziewczynie się pogorszyło i musiała wracać do szpitala. Chłopak wówczas zrozumiał, że kocha swoją przyjaciółkę od bardzo dawna. Gdy jej to wyznał, ona odwzajemniła jego uczucia.

Nie chciałabym Wam zdradzać wszystkich szczegółów z historii Olivii i Reina, więc resztę opowieści zostawiam Wam do przeczytania w książce „Co wyszeptał mi deszcz”.

Polecała: Wiktoria.T

Na wesoło

Nauczyciel: Jasiu, dlaczego spóźniłeś się do szkoły? Jasiu: Bo szukałem klucza do sukcesu, ale nie mogłem go znaleźć!

Nauczyciel: Aniu, dlaczego nie odrobiłaś pracy domowej? Ania: Bo w moim zeszytcie zabrakło miejsca na wszystkie wymówki!

Nauczyciel: Adamie, dlaczego masz taki bałagan w plecaku? Adam: To nie bałagan, to archiwum moich pomysłów!

Nauczyciel: Jasiu, czemu nie uczysz się na sprawdzian? Jasiu: Pani, ja już wiem wszystko, ale to dopiero po sprawdzianie!

Nauczyciel: Jasiu, dlaczego nie potrafisz zapamiętać tych wzorów z chemii? Jasiu: Bo nauka to jak chemia – wchodzi do głowy, a potem reaguje z pamięcią i wszystko się rozpuszcza!

Nauczyciel WF: Jasiu, co to znaczy, że masz "słabą kondycję"? Jasiu: To znaczy, że jestem mistrzem w robieniu przerwy między ćwiczeniami!

Redakcja:

Trójkowa Gazetka, Szkoła Podstawowa nr 3 im. Kornela Makuszyńskiego ul. Wyczółkowskiego
42a, 59-920 Bogatynia, tel. 757733253

Redaguje – Zespół: Małgorzata Warisela, Amelia Mateczko, Wiktoria Trypuć, Igor Roman, Zofia Wojnarowicz,
Oliwia Pszczolińska, Jagoda Akonom.

Opiekun koła: Maja Czaniecka

Skład komputerowy: Krzysztof Senetra

Wydawca: Koło dziennikarskie przy SP 3

Znajdziesz nas na www.sp3bogatynia.pl

Druk: Sekretariat Szkoły